

Kúria
végzése

Az ügy száma: Bfv.II.241/2021/5.
A határozat szintje: felülvizsgálat
A tanács tagjai: Dr. Somogyi Gábor, a tanács elnöke
Dr. Demeter Zsuzsanna, előadó bíró
Dr. Sebe Mária, bíró
Az eljárás helye: Budapest
Az eljárás formája: tanácsülés
Az ülés napja: 2021. október 11.
Az ügy tárgya: járművezetés ittas állapotban vétsége
Terhelt: ...
Elsőfok: Debreceni Járásbíróság, 45.B.886/2019/49., ítélet, tárgyalás,
2020. június 18.
Másodfok: Debreceni Törvényszék, 18/A.Bf.208/2020/8., végzés,
tanácsülés, 2020. november 10.
Harmadfok: -
Az indítvány előterjesztője: a terhelt védője
Az indítvány iránya: a terhelt javára

Rendelkező rész

A járművezetés ittas állapotban vétsége miatt ... terhelt ellen folyamatban volt büntetőügyben a Kúria a terhelt védője által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálv a Debreceni Járásbíróság 45.B.886/2019/49. számú ítéletét és a Debreceni Törvényszék mint másodfokú bíróság 18/A.Bf.208/2020/8. számú végzését hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek vagy felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

[1] **I.** A Debreceni Járásbíróság a 2020. június 18. napján kihirdetett 45.B.886/2019/49. számú ítéletével a terheltet – helyes megnevezése szerint – járművezetés ittas állapotban vétsége [Btk. 236. § (1) bekezdés] miatt 1 év 6 hónapi szabadságvesztésre és végleges hatályú közúti járművezetéstől eltiltásra ítélte. A szabadságvesztés végrehajtását 3 évi próbaidőre felfüggesztette, annak végrehajtási fokozatát fogházban állapította meg és akként rendelkezett, hogy annak végrehajtásának elrendelése esetén a terhelt legkorábban a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra.

[2] A terhelt és védője fellebbezést elbírálv a másodfokon eljár Debreceni Törvényszék a 2020. november 10. napján meghozott 18/A.Bf.208/2020/8. számú végzésével az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

[3] A jogerős ítéletben megállapított tényállás lényege szerint a terhelt 2018. június 21. napján 19:30 órakor a tulajdonában álló Opel Corsa gyártmányú gépjárműhöz ment a ... szám mögötti várakozóhelyen és elindult, amely során a gépjármű a padkán átugratott és a padka túloldalán lévő lejtőnél parkoló, személy 1 tulajdonában álló Opel Astra típusú személygépjárműnek ütközött.

[4] A baleset során személyi sérülés nem történt, a járművekben anyagi kár keletkezett.

[5] A terhelt úgy vezette közúton a járművet, hogy a járművezetés megkezdése előtt szeszes italt fogyasztott.

[6] A balesetről értesített, helyszínre érkező rendőrjárőrök a terheltet a 19 óra 50 perckor végrehajtott helyszíni légalkoholmérést követően – annak pozitív eredménye miatt – vér- és vizeletvétel céljából előállították a felnőtt orvosi ügyeletre, a terhelt vérének etilalkohol-koncentrációja a 2018. június 21. napján 21:05 perckor 1,83 g/l (ezrelék) volt.

[7] A terhelt alkoholfüggő, az alkoholfogyasztást alkoholos és gyógyszeres intoxikációt követően, illetve addiktológiai kezelés ellenére sem tudta abbahagyni. A terhelt jelen egészségi és pszichológiai állapota alapján orvosi szempontból nem alkalmas gépjárművezetőnek. A terhelt idült alkoholizmusa eredményes elvonó kezelése, illetve a betegsége gyógyult volta esetén I. csoportú gépjárművezetőnek három évenkénti időszakos kontrollal, II. csoportú gépjárművezetőnek csoportos személyszállítás kivételével három éven át évenkénti időszakos vizsgálatlalt alkalmas lehet.

[8] **II. 1.** A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a terhelt védője terjesztett elő felülvizsgálati indítványt.

[9] Indítványában a Be. 648. § a) pontja alapján – pontosabb jogszabályi hivatkozás nélkül – kérte a jogerős ítélet felülvizsgálatát és a Be. 662. § (2) bekezdés b) pontjának megfelelő megváltoztatását akként, hogy a terhelttel szemben a végleges hatályú járművezetéstől eltiltás helyett határozott idejű járművezetéstől eltiltás alkalmazására kerüljön sor.

[10] Indokolásként előadta, hogy a terhelt az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást nem vitatta, a bűnöségét elismerte, azonban a fellebbezési eljárás során új tény és új bizonyíték merült fel, amelyre tekintettel a másodfokú bíróság már törvénysértően alkalmazta a végleges hatályú eltiltást. A védelem hivatkozott arra, hogy a fellebbezés elbírálásának időpontjára a terhelt részt vett azon az orvosi kezelésen, amely alapján megállapítható, hogy a 2020. március 12-én készült szakértői véleményben és az elsőfokú bíróság ítéletében rögzített kettős feltételrendszer megvalósult, ezért orvosszakértői szempontból elhárult az akadályja annak, hogy ismételten gépjárművet vezessen. Mindezekből pedig az is következik, hogy a végleges hatályú eltiltás alkalmazására esetében már nem kerülhet sor. A 38/2007. BK véleményre hivatkozással hiányolta, hogy a terhelt esetében a járművetetéstől eltiltás alkalmazása során nem történt meg a társadalmi érdekek, ezzel összefüggésben a terhelt egzisztenciális körülményeinek feltárása és értékelése sem.

[11] **2.** A Legfőbb Ügyészség BF.306/2021/2. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt részben törvényben kizártnak, részben alaptalannak tartotta.

[12] Álláspontja szerint törvényben kizárt az indítvány azon részében, amiben az új bizonyítékon alapuló új tényre hivatkozással valójában a felülvizsgálatban irányadó tényállás megalapozatlanságát állította, ami a felülvizsgálati eljárásban nem megengedett.

[13] Ugyanakkor az indítványt érdemben sem tartotta alaposnak.

[14] A Legfőbb Ügyészség szerint a jogerős ítéleti tényállás személyi részében rögzített adatok alapján az alkoholfüggő terhelt esetében egy olyan állandósult jellemhibára lehet következtetni, ami pszichológiai szempontból is alkalmatlanná tette a terheltet a vezetésre. A

védő által hivatkozott 38/2007. számú BK vélemény II. pontja szerint a végleges hatályú eltiltás feltételét képező járművezetésre alkalmatlannak kell tekinteni azt is, akinél súlyos fokú és állandósult jellemhiba, kifogásolható életvezetési stílus (idült alkoholizmus, korábbi ittas járművezetés miatti többszörös elítélés) észlelhető.

[15] Tévesnek tartotta a Legfőbb Ügyészség a védő azon álláspontját is, miszerint a másodfokú bíróság a tényállásban rögzített kettős feltételrendszer teljesülése ellenére hagyta helyben a terhelttel szemben a végleges hatályú közúti járművezetéstől eltiltás kiszabását. A törvényszék indokolása [25]-[26] pontjában kitért arra, egy 20 napos addiktológiai kezelésen való egyszeri részvétel panaszmentes hazabocsátás esetén sem lehet azonos az alkoholizmusnak, mint szenvedélybetegségnek a gyógyult voltaival, amelyre egyébként maga az orvosi zárójelentés sem tartalmaz semmiféle utalást.

[16] Ennek alapján pedig helyesen rögzítette, hogy az igazságügyi pszichiáter szakértők által nevesített feltételek maradéktalanul nem teljesültek, ekként a terhelt egészségügyi és pszichológiai állapota alapján orvosi szempontból továbbra is gépjárművezetésre alkalmatlannak tekintendő, így az irányadó tényállás alapulvételével a terhelt pszichológiai, továbbá orvosi szempontból is alkalmatlan gépjármű vezetésére.

[17] A Legfőbb Ügyészség ezért indítványozta, hogy a Kúria a felülvizsgálattal megtámadott határozatot hatályában tartsa fenn.

[18] **III.** A felülvizsgálati indítvány nem alapos.

[19] 1. A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, a jogerős ítélettel szembeni jogi – és nem ténybeli – kifogás lehetőségét biztosítja (Be. 648. §). A felülvizsgálat kizárólag a Be. 649. §-ában megjelölt anyagi és eljárásjogi okokra hivatkozással vehető igénybe, a felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető.

[20] A védői indítvány szerint a másodfokú bíróság törvénysértően alkalmazta a terhelttel szemben a járművezetéstől eltiltást végleges tartamban, mivel döntése idején már rendelkezésére állt – új bizonyítékként – egy olyan orvosi dokumentum, amely az elsőfokú ítéletben megállapított, a terhelt járművezetésre való alkalmatlanságával szemben új tényként annak megállapításra volt alkalmas, hogy a terhelt a jogerős határozat meghozatalának időpontjában már járművezetésre alkalmas állapotban volt.

[21] A Be. 649. § (1) bekezdés b) pont második fordulatának ba) alpontja szerint felülvizsgálatnak helye van, ha a bíróság a Btk. más – a cselekmény törvénysértő minősítésén kívül eső – szabályának megsértésével szabott ki törvénysértő büntetést, amikor a terhelttel szemben a közúti járművezetéstől eltiltást végleges hatállyal szabta ki.

[22] A Btk. 56. § (5) bekezdésének első mondata szerint a járművezetéstől végleges hatállyal az tiltható el, aki a járművezetésre alkalmatlan. Az indítvány szerint a bíróság e törvényi feltétel hiányában szabta ki a végleges hatályú közúti járművezetéstől eltiltást, ezért a védői indítvány ennek a törvényi felülvizsgálati oknak feleltethető meg, következésképp annak alapján jelen ügyben a felülvizsgálatnak helye van.

[23] Ugyanakkor a felülvizsgálatban megkerülhetetlen szabály, miszerint a felülvizsgálati indítványban a jogerős ítéletben megállapított tényállás nem támadható [Be. 650. § (2) bekezdés], továbbá az, hogy a felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok ismételt egybevetésének, eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye, a felülvizsgálati indítvány elbírálásakor a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó [Be. 659. § (1) bekezdés]. Ez azt jelenti, hogy felülvizsgálatban a tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mikénti mérlegelése nem vitatható. A jogkövetkeztetések – így a bűnösség vagy a jogi minősítés megállapításának helyessége, illetve a kiszabott büntetés törvényessége – kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével vizsgálható.

[24] Jelen esetben a jogerős ítéleti tényállás a terhelt járművezetésre való alkalmassága kapcsán az alábbiakat tartalmazza:

- a vádlott jelen egészségi és pszichológiai állapota alapján orvosi szempontból nem alkalmas gépjárművezetőnek,
- a vádlott idült alkoholizmus esetén eredményes elvonó kezelés esetén, illetve a betegség gyógyult volta esetén I. csoportú gépjárművezetőnek három évenkénti időszakos kontrollal alkalmas lehet; II. csoportú gépjárművezetőnek csoportos személyszállítás kivételével három éven át évenkénti időszakos vizsgálattal alkalmas lehet,
- a vádlott egy alkalommal jelent meg addiktológiai szakrendelésen, rendszeres kezelésen nem vett részt; bizonyítottan 2019. április 3-án fogyasztott alkoholt (elsőfokú ítélet 3. oldal hatodik-nyolcadik bekezdés).

[25] A védő a fenti ténymegállapításokkal szemben olyan, eltérő tényállás megállapítását kérte, miszerint a terhelt a másodfokú határozat meghozatala idején már járművezetésre alkalmassá vált, mert a ...Kórház Felnőtt Pszichiátriai Osztályán addiktológiai kezelésen vett részt 2020. augusztus 10. és 2020. augusztus 19. napja között; az elvonókezelés eredményes volt, melynek eredményeképp a terhelt panaszmentes, gyógyult állapotban került hazabocsátásra.

[26] A védő tehát a törvényi feltétel hiányára vonatkozó álláspontját a jogerős ítéletben foglalttól eltérő (azzal ellentétes) tényállásra alapította, ami a felülvizsgálatban – a korábban írtak szerint – törvényben kizárt.

[27] A jogerős ítéleti tényállás ugyanakkor tényként rögzítette, hogy a terhelt a jelen (azaz a jogerős ítélet meghozatalakor) állapotában orvosi szempontból a járművezetésre alkalmatlan. A végleges hatályú eltiltásnak – a határozott tartamú eltiltáshoz képest – ez az egyetlen törvényi többletfeltétele, ez pedig az irányadó tényállás alapján maradéktalanul teljesült és így a végleges hatályú járművezetéstől eltiltás kiszabása törvényes.

[28] Az pedig ebből a szempontból közömbös, hogy a jogerős ítéleti tényállás – az elfogadott szakvélemény alapján – időbeli határok megjelölése nélkül rögzíti azt is, miszerint a jövőben a terhelt bizonyos feltételek teljesülése esetén alkalmassá válhat a járművezetésre. A végleges hatályú járművezetéstől eltiltás kapcsán a Btk. 56. § (5) bekezdés második mondata akként rendelkezik, hogy a végleges hatályú eltiltás alól a bíróság az eltiltottat kérelemre mentesítheti, ha az eltiltás óta tíz év eltelt, és az eltiltott a járművezetésre alkalmassá vált. Az a tény azonban, hogy a terhelt esetlegesen tíz évnél korábban is alkalmassá válhat a járművezetésre, egyfelől nem teszi törvénysértővé a korábban törvényesen kiszabott végleges hatályú eltiltást, mert annak kiszabásának nem a legalább tíz évig tartó, hanem az aktuálisan fennálló alkalmatlanság a többletfeltétele, másfelől nem eredményezi a mentesítés esetleges korábbi lehetőségét sem. A járművezetéstől eltiltás ugyanis a Btk. szankciórendszerén belül büntetés (Btk. VII. Fejezet), aminek tartamát (végleges hatályú eltiltás esetén legalább tíz évet) az elítéltnak ki kell töltenie és a mentesítés feltétele a törvény egyértelmű rendelkezése szerint csak ezután vizsgálható.

[29] 2. A védő azon állítása, miszerint a terhelt a jogerős ítélet meghozatalának időpontjára már alkalmassá vált a járművezetésre, a korábban írtak szerint az irányadó tényállással szembeni és ezért nem vehető figyelembe. A teljesség érdekében azonban a Kúria kitér arra is, hogy jelen ügyben az elsőfokú ítélet ellen a terhelt kizárólag a végleges hatályú eltiltás miatt, a védő pedig „enyhítés érdekében, a fő- és a mellékbüntetés ellen is” jelentett be fellebbezést (49. számú tárgyalási jegyzőkönyv 5. oldal). Ez a Be. 583. § (3) bekezdés a) pontja szerinti – kizárólag a kiszabott büntetés nemét és/vagy mértékét támadó – korlátozott fellebbezés, aminek jogkövetkezménye, hogy az elsőfokú ítéletben megállapított tényállás rögzül [Be.

591. § (2) bekezdés a) pont], annak felülbírálatára a másodfokú bíróság felülbírálati jogköre a Be. 590. § (3) és (5) bekezdésére tekintettel nem nyílik meg.

[30] Következésképp az sem vehető figyelembe, ha az elsőfokú ítélet meghozatala után olyan új bizonyíték merül fel, ami a tényállás megállapítására kihatással lehet. Ebben a perjogi helyzetben az ilyen bizonyíték csupán – a Be. 637. § (1) bekezdés a) pontja szerinti feltételek megléte esetén – perújításban érvényesíthető. Ekként a Debreceni Törvényszék ügydöntő végzésében az új bizonyítási eszköz tartalmát ugyan helyesen, de szükségtelenül értékelte, mert azt tartalmától függetlenül, perjogi okból egyébként sem vehette volna figyelembe.

[31] A Kúria a másodfokú bíróság által végzett felülbírálattal (és a végzésének indokolásában foglaltakkal) összefüggésben – a felülvizsgálat érdemét nem érintően – a következőket jegyzi még meg.

[32] A másodfokú bíróság a végzése [8]-[13] bekezdéseiben az elsőfokú bíróság ítéletét érintően végzett el különféle módosításokat oly módon, hogy mindennek jogalapjaként egységesen a Be. 453. § (6) bekezdését jelölte meg. Ez azonban nem helytálló.

[33] Kétségtelen, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság tényállásában írtakat elírás vagy számítási hiba esetén akkor is helyesbítheti, ha a korlátozott felülbírálatra tekintettel annak megalapozottságát nem vizsgálhatja, ez azonban érdemi változást nem eredményezhet (EBD 2019. B.20.). Értelemszerűen azonban erre csak akkor kerülhet sor, ha a határozat kijavításának általános feltételei egyébként is fennállnak.

[34] A Be. 453. § (1) bekezdése a határozat kijavítására vonatkozó szabályozásban a határozat kijavítását az elírás vagy számítási hiba esetén teszi lehetővé, amennyiben az nem változtat a határozat érdemén. A kijavítás már meglévő adaton való – a törvényi előírás szerint elírás vagy számítási hibából eredő – módosítást jelent és nem használható a határozat tartalmi kiegészítésére. A másodfokú bíróság a hivatkozott bekezdésekben azonban kijavítás címén valójában egyrészt az indokolás személyi részét érintően kiegészítette annak tartalmát, másrészt az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást érintő – részleges megalapozatlanságot kiküszöbölő – beavatkozást végzett. Minderre a korlátozott felülbírálat miatt törvényi lehetősége nem volt, a kijavítás szabályainak megfelelő módosításnak kizárólag a másodfokú bíróság végzésének [9] bekezdésében írt javítások fogadhatók el.

[35] Más okból azonban nem tekinthetők törvénysértőnek a másodfokú végzés [8], [10] és [11] bekezdésében foglaltak.

[36] Az ügydöntő határozat tartalmát illetően ugyanis a Be. 561. § (3) bekezdés b) és c) pontja külön-külön rögzíti, hogy az ügydöntő határozat indokolásának tartalmaznia kell egyfelől a vádlott személyi körülményeire vonatkozóan megállapított tényeket és a vádlott korábbi büntetéseiire vonatkozó adatok közül azokat, amelyek a határozat meghozatalakor jelentőséggel bírtak, másfelől a bíróság által megállapított tényállást.

[37] Következésképpen a Be. 561. § (3) bekezdés c) pont szerinti tényállás azonos a történeti tényállással, annak a cselekménynek a leírásával, amelyre vonatkozóan a bíróság bizonyítást folytatott és amelyeket a bizonyítékok mérlegelésével megállapított. A terhelt személyi körülményeire és előéletére vonatkozó adatok nem ennek részei, hanem az ügydöntő határozat önálló tartalmi egysége.

[38] Ehhez képest a megalapozottság kérdése a Be. 561. § (3) bekezdés c) pontját érinti, ekként a korlátozott fellebbezés és a korlátozott felülbírálat az említett törvényhely b) pontja szerinti tartalmát, annak felülbírálat során történő kiegészítését, helyesbítését valójában nem akadályozza, nem érinti.

[39] Az ilyen helyesbítés, kiegészítés a büntetéskiszabást érdemben érintő tényeket, ténymegállapításokat rögzítő tartalom, amely felülbírálata – a büntetéskiszabás elleni jogorvoslat esetén – nyilvánvalóan nem korlátozható. Ettől független, hogy a bírói gyakorlat – legalábbis részben – a tényállást személyi és történeti részre bontva oldotta meg a személyi részben feltétlen rögzítendő, büntetéskiszabást befolyásoló tényezők kiegészítését, helyesbítését, mint részbeni megalapozatlanság kiküszöbölését.

[40] Ezért kifejezetten jogalap nélkülinek csak a másodfokú végzés [12] bekezdésében írt kiegészítés tekinthető, így azt a Kúria nem is tekintette a jogerős ítéleti tényállás részének.

[41] Mindennek azonban a felülvizsgálatra nincs kihatása.

[42] Ekként a Kúria – miután olyan eljárási szabálysértést nem észlelt, amelynek vizsgálatára a Be. 659. § (6) bekezdése alapján hivatalból köteles – a terhelt védője által bejelentett felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt, és a megtámadott határozatot a Be. 660. § (1) bekezdése szerint tanácsulésen eljárva, a Be. 662. § (1) bekezdés alapján hatályában fenntartotta.

[43] IV. A Kúria végzése ellen a fellebbezést a Be. 6. § (4) bekezdése, felülvizsgálatát pedig a Be. 650. § (1) bekezdés b) pont második fordulata zárja ki.

[44] A Be. 652. § (6) bekezdése szerint minden jogosult csak egyszer nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a Be. 649. § (3)-(5) bekezdésén alapul; az említett törvényhely (7) bekezdése szerint felülvizsgálati indítvány ugyanazon tartalommal csak egyszer nyújtható be. A Be. 656. § (4) bekezdése pedig akként rendelkezik, hogy az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett, illetve az azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja.

Budapest, 2021. október 11.

Dr. Somogyi Gábor s.k. a tanács elnöke, Dr. Demeter Zsuzsanna s.k. előadó bíró, Dr. Sebe Mária s.k. bíró